

Samenwerkingsverband
voortgezet onderwijs
Amsterdam-Diemen

Draaiboek

OVERSTAP VAN LEERLINGEN VANUIT HET VSO NAAR HET REGULIER VO

Auteur: Rixt Feersma Hoekstra

Versie: april 2024

2024

+31 20 811 99 21
Bijlmerdreef 1289
1102 TV Amsterdam
info@swvadam.nl
www.swvadam.nl

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Plaatsen vso met intentie op doorstromen	6
Doorstromen als aandachtsveld binnen het vso	10
Bij geen succesvolle doorstroom	25
Bijlage 1. Methodiekomschrijving succesplan.....	26
Bijlage 2. Succesplan	33
Bijlage 3. Besluit nemen om wel of niet door te plaatsen naar regulier VO	36
Bijlage 4. Zoeken naar een passende school voor regulier voortgezet onderwijs	39
Bijlage 5. Hulpbronnen en ondersteunende instrumenten	43

INLEIDING

Nederland wil een inclusieve samenleving zijn. Om dit te realiseren is inclusief onderwijs van wezenlijk belang. Het kabinet Rutte IV wil een meer inclusieve leeromgeving, waarbij álle kinderen - ook leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, gedrags- en emotionele problemen en/of specifieke leermoeilijkheden - samen naar school kunnen gaan. De ambitie is om inclusief onderwijs in 2035 gerealiseerd te hebben. Het Samenwerkingsverband voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen stimuleert de beweging naar inclusiever onderwijs en heeft om dit te bereiken een stappenplan opgesteld. Daarin staan de verschillende actielijnen waar we aan werken. Een van de actielijnen is het stimuleren van de doorstroom vanuit het vso naar het vo. Daarom stellen we dit draaiboek samen. Dit is tot stand gekomen met medewerking van Samenwerkingsverband Amstelland en de Meerlanden en verschillende experts uit het Amsterdamse onderwijs. In dit draaiboek vind je gefaseerd de stappen en procedures voor het doorstromen van leerlingen vanuit het voortgezet speciaal onderwijs (vso) naar het regulier voortgezet onderwijs (vo).

Waarom doorstromen?

Leerlingen die doorstromen van vso naar vo biedt de volgende kansen:

- De vo scholen beschikken over het algemeen over een breder aanbod aan profielen en praktijkvakken, waardoor leerlingen een onderwijsaanbod krijgen dat meer aansluit bij hun individuele mogelijkheden, niveau en interesses.
- Het vo vergroot de kansen dat leerlingen (in een korter tijdsbestek) een diploma behalen.
- Sociale inclusie: leerlingen van het vso komen in het vo leerlingen tegen waar zij nu van gescheiden zijn.

- Thuisnabij onderwijs zorgt ervoor dat leerlingen minder ver hoeven te reizen en zo na schooltijd tijd over hebben voor bijvoorbeeld een bijbaan, vrienden in de buurt, etc.

Wanneer de vso-school de mogelijkheid van doorstromen als pijler in de school “zichtbaar” maakt, kan dit een bewustwordingsproces op gang brengen bij leerlingen en een positieve impuls geven om naar het vo-perspectief toe te werken. Wanneer de leerling eenmaal naar het vo is doorgestroomd, zal de overstap naar verder vervolgonderwijs meer gestroomlijnd zijn.

Voor het doorstromen zullen vo en vso meer met elkaar in contact zijn. Ze leren van elkaar over de omgang met leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften binnen hun eigen school. Zorgvuldig en gefaseerd doorstromen zal leiden tot een afname van wachtlijsten voor het vso.

Ambitie van het Samenwerkingsverband vo Amsterdam-Diemen

In haar Ondersteuningsplan 2024-2027 bevordert het Samenwerkingsverband vo Amsterdam-Diemen de doorstroom van leerlingen vanuit het vso naar het regulier vo en deze stroom toe te laten nemen. Ze wil dit in 2027 dan ook gemaximaliseerd hebben. Wanneer alle vo-scholen leerlingen vanuit het vso opnemen zal dit naar verwachting om maximaal 1 of 2 leerlingen per schooljaar gaan.

Draaiboek doorstromen

In dit draaiboek spreken we van ‘doorstromen’ wanneer een leerling vanuit het vso zijn onderwijsloopbaan gaat vervolgen op het vo. Onder het vo vallen ook de tussenvoorzieningen van de stad. Bij het doorstromen vanuit het vso kijken leerling, ouder(s), ondersteuningscoördinator vso en eventueel een onderwijsadviseur van het samenwerkingsverband naar een reguliere school die bereid is de leerling een kans te geven. De vso school neemt de overweging om te adviseren voor een tussenvoorziening altijd mee. We verwachten dat elke reguliere school passend onderwijs biedt. We kijken dan ook naar een passende schoolcultuur. Deze zo passend

mogelijke match kan de school van herkomst zijn, maar zal in sommige gevallen een andere school zijn die in staat is aan te sluiten bij het niveau en de leerling.

Wet- en regelgeving

In de wet- en regelgeving rondom Passend Onderwijs is veel aandacht voor het terugplaatsen van leerlingen vanuit het voorgezet speciaal onderwijs naar het regulier voortgezet onderwijs. In het laatste jaar waarop de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) betrekking heeft, zorgt de school ervoor dat zij de leerling, indien mogelijk, terugplaatsten naar het regulier onderwijs. De nieuwe wet- en regelgeving omschrijft dat het vso nadrukkelijker schakelonderwijs is voor leerlingen die *tijdelijk* extra ondersteuning nodig hebben. De leerling blijft na het aflopen van de TLV alleen in het vso op voorwaarde dat een langer verblijf van de leerling in het vso nodig is en de leerling daarvoor van het Samenwerkingsverband opnieuw een TLV ontvangt. De formulering in de wet gaat uit van: "Ja terugplaatsen, tenzij . . . ". In de praktijk betekent dit een omslag van 'terugplaatsen, mits' naar '*terugplaatsen, tenzij*'.

In ontwikkeling

Onze samenleving verandert continu waardoor ook inclusief onderwijs in ontwikkeling blijft. Ook de verwachtingen omtrent onderwijs veranderen en daarmee ook de ontwikkelingen rondom de doorstroom vanuit het vso naar het vo. Om die reden kan je dit document zien als een richtinggevend document, wat we op basis van nieuwe inzichten bijstellen.

Contactgegevens Rixt Feersma Hoekstra

Telefoonnummer: 06-33315360

Mailadres: I.bruggink@altra.nl

PLAATSEN VSO MET INTENTIE OP DOORSTROMEN

Het perspectief op doorstromen naar het regulier vo *begint al* bij het verstrekken van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) door de toelatingsadviescommissie (TAC).

Drie routes

De TAC van het Samenwerkingsverband vo Amsterdam-Diemen gebruikt de methode *Passend Plaatsen* om te adviseren en te beslissen over de toelaatbaarheid van leerlingen tot het voortgezet speciaal onderwijs. In de methode onderscheiden we drie routes.

Route A

Leerlingen voor wie op basis van het bestaande dossier van meet af aan duidelijk is dat zij langere tijd aangewezen zijn op vso. Denk aan zeer moeilijk lerende leerlingen, leerlingen met een meervoudige handicap, leerlingen met persoonlijkheids- of psychiatrische problematiek. De duur van de TLV wordt afgestemd op het uitstroomperspectief van de leerling. De TLV is in beginsel maximaal geldig tot het moment dat de leerling 18 jaar wordt. Het is van belang dat bij deze route de mogelijkheden voor het volgen van praktijkvakken in het vo wordt onderzocht. Aanvragen en verlengingen gaan ook via deze route.

Route B

Richt zich op basis van het volledige dossier op leerlingen die vanuit het speciaal onderwijs in de brugklas van het vso instromen (met uitzondering van leerlingen die zeer moeilijk lerend zijn of meervoudig gehandicapte leerlingen). Het gaat om leerlingen die tijdelijk geplaatst worden in het vso met de focus op de onderbouwing van een tijdelijke/korte TLV tot het einde van het daaropvolgende schooljaar. In deze periode wordt doorplaatsing naar het regulier vo actief onderzocht als een reële optie.

Route C

Op basis van het dossier en een gesprek gaat het om leerlingen die vanuit het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en het regulier vo aangemeld worden. In deze route worden twee groepen onderscheiden: 1. Een groep leerlingen voor wie een toekomstige doorplaatsing naar regulier vo een mogelijke optie is; 2. Een groep leerlingen van wie direct duidelijk is dat zij langere tijd op het vso aangewezen zijn. Voor de eerste groep leerlingen, voor wie er een intentie tot doorplaatsing naar regulier onderwijs is, wordt de TLV voor een zo beperkt mogelijke duur afgegeven. Wettelijk is deze minimumduur vastgesteld op één volledig schooljaar, plus de resterende maanden van het lopende schooljaar. Het is bij deze eerste groep belangrijk dat vso tijdig aanmeldt bij het vo. Voor de tweede groep maakt de TAC een inschatting van de termijn van de TLV, dit kan dus variëren.

Het uitgangspunt voor elke route is dat de TAC voor elke leerling bekijkt wat de leerling op dat moment nodig heeft en wat het meest passende perspectief is voor deze leerling. Hierbij nemen de personen in kwestie bij de overweging de mogelijkheid van doorstromen naar het reguliere onderwijs of de optie: een (aantal) vak(ken) volgen op het reguliere onderwijs, altijd mee. De TAC betreft de ouder in dit proces en advies.

Het TLV-gesprek

In het *TLV-gesprek* dat de TAC met alle betrokken partijen voert, onderbouwen en bespreken ze of doorplaatsing naar regulier vo een reële optie is en of doorstromen naar het vo een ambitie is. Daarom zoeken we in de loop van het jaar naar een evenwichtige balans tussen mogelijkheden, ontwikkelingen en al dan niet geconstateerde onderwijsondersteuningsbehoeften van de leerling. Belangrijk is dat van meet af aan voor *de leerling, de ouders en de vso-school* duidelijk is dat doorplaatsing naar regulier vo een *intentie* is. Bij plaatsing in het vso werken we daar voor de duur van de TLV doelgericht naar toe en onderzoeken en evalueren we actief of dit haalbaar is.

Mogelijk formuleren de aanwezigen bij het TLV-gesprek al doelen en aandachtspunten om doorstromen daadwerkelijk te realiseren. De intentie tot doorstromen naar regulier onderwijs is zichtbaar in het *ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)* dat de vso-school binnen zes weken na plaatsing samen met de leerling, ouders en mentor opstelt. Als na afloop van de TLV aantoonbaar blijkt dat een doorplaatsing naar regulier vo *niet* haalbaar is, dan kan een verlenging TLV aangevraagd worden door de vso locatie via route A.

Kaders doorstroom

We spreken van twee officiële doorstroommomenten in het schooljaar:

1. na de kerst- of
2. na de zomervakantie

Als dat mogelijk is kan de leerling wel al eerder tussentijds lessen volgen in de **trajectvoorziening** van de vo-school. Bij doorstromen vanuit school2care is meer maatwerk nodig, ook in de doorstroommomenten omdat zij als vso-school zo kortdurende mogelijke trajecten verzorgen. Het instroommoment kan daardoor afwijken. Wanneer een leerling doorstroomt van het vso naar het vo en volledig aanwezig is op de reguliere vo school, mag deze periode maximaal 3 maanden duren. Wanneer de leerling eerst deels op zowel het vo als het vso les volgt, kan de periode van doorstromen langer duren door middel van een symbioseovereenkomst. Hierbij is het uitgangspunt dat dit maximaal een halfjaar duurt.

Wanneer een leerling de overstap naar het reguliere onderwijs maakt, is de toelaatbaarheidsverklaring voor dat schooljaar nog geldig. Wanneer gedurende dit schooljaar de reguliere school constateert dat de overstap toch niet passend is, dan is het van belang dat zij in samenspraak met de vso school contact opnemen met de TAC over passende vervolgstappen.

Trajectvoorziening

Een trajectvoorziening is bedoeld voor leerlingen die in het voorgezet onderwijs extra ondersteuning nodig hebben bij schoolvakken, studievvaardigheden, moeilijk verstaanbaar gedrag en/of hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Deze extra ondersteuning vindt plaats in de school.

Toekenning financiële middelen

Bij succesvolle doorplaatsing vanuit het vso naar het vo ontvangt de reguliere school €10.000. Hiermee kan de school passende ondersteuning inzetten voor de leerling en doorplaatsing stimuleren. Als de doorplaatsing ondanks alle inspanningen niet passend blijkt voor de leerling, ontvangt de school de vergoeding alsnog. De school moet daarvoor aantonen welke middelen zijn ingezet. Dit bedraagt maximaal €10.000 en wordt pas uitgekeerd wanneer de vo school kan aantonen dat financiële middelen hiervoor zijn ingezet.

Ouders spelen een belangrijke rol bij een succesvolle doorstroom van vso naar vo. De motivatie en ondersteuning van ouders heeft veel invloed. Het is daarom van belang om naast de leerling nadrukkelijk oog te hebben voor de ouder in dit proces.

DOORSTROMEN ALS AANDACHTSVELD BINNEN HET VSO

In het vso zijn veel functionarissen betrokken bij een individuele leerling. Zij hebben ieder hun eigen specialisatie en expertise. Denk aan de Commissie voor Begeleiding (CvB) en in het verlengde daarvan de ondersteuningscoördinator, de vakdocent en de individuele begeleiders die betrokken zijn bij een leerling. En ook de mentor die naast groepsgericht ook individueel gericht is op de leerling en ouders.

We willen toewerken naar een situatie waarbij doorstromen naar regulier binnen het vso altijd wordt overwogen als passend perspectief. Het is een uitdaging voor het vso om de focus op mogelijke doorstroom van een leerling als een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid te zien en op de werkvloer te onderkennen en te delen. Om signalen van mogelijke doorstroming goed op te vangen, werken we met een doelgericht en systematisch stappenplan in samenspraak met de leerling en ouders.

De doorstroming

Omdat er meerdere functionarissen bij het traject van doorstromen betrokken zijn is het belangrijk om onderscheid te maken tussen de procesrol en de begeleidingsrol:

- **De procesrol, ook wel de doorstroomcoördinator**
De procesrol ligt bij het vso en het vo meestal bij de ondersteuningscoördinator. Dit kan iemand anders zijn, maar dan is het belangrijk dat is afgesproken wie in de school deze taak vervult. Deze twee personen (van het vso en vo) zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de procesmatige aspecten rondom de

doorstroom van een leerling: een plek in een klas, eventuele aanpassingen van het rooster, de inschrijving van de leerling etc. Als er meerdere doorstroomleerlingen zijn binnen de scholen dan zijn deze twee functionarissen verantwoordelijk voor de procesmatige stappen van de doorstroom van al deze leerlingen.

- **De transferbegeleidingsrol**

Wie deze rol oppakt kan per leerling verschillen. In tegenstelling tot de procesrol kan de transferbegeleidingsrol binnen een school bij verschillende personen liggen. De transferbegeleidingsrol binnen het vso wordt opgepakt door de transferbegeleider vso. Dit kan de mentor van de leerling zijn, een docent of andere betrokkene vanuit het schoolteam. De begeleidingsrol binnen het vo wordt ingevuld door de transferbegeleider vo. Dit zal in veel gevallen de mentor zijn, maar kan ook de begeleider passend onderwijs, coach van de trajectklas of ander betrokkene binnen de vo-school zijn.

Benoem tijdens de start van het schooljaar duidelijk wie in de school de procesrol op zicht neemt en het doorstromen dus coördineert, monitort en op de agenda zet. Deze medewerker zorgt er mede voor dat de focus op doorstromen levend gehouden wordt in school.

De doorstroming bestaat uit drie fases:

Fase 1: Voorbereiding binnen het vso

Fase 2: Doorstroomperiode (vso/vo)

Fase 3: Nazorg (vo)

Fase 1: Voorbereiding binnen het vso

Onderstaande stappen vormen een uitgangspunt bij het doelgericht werken aan een doorplaatsing naar regulier vo. Voor elke leerling geldt hierbij dat hier sprake is van maatwerk en ligt de regie bij de mentor en doorstroomcoördinator vso.

Acties in deze fase:

1. De mentoren bespreken tijdens voorlichtingsgesprekken met alle leerlingen en ouders van de onderbouw vso (praktijk en vmbo t/m klas 2, havo en vwo t/m klas 3) de werkwijze en mogelijkheden rondom doorstroom vso-vo. Daarnaast komt Het onderwerp doorstroom vso-vo komt ook terug bij het 'Driehoeks gesprek' met leerling, ouders en mentor. Tijdens dit gesprek vullen de aanwezigen het OPP (zie bijlage 2) in, bespreken het en/of stellen het bij.
2. Tijdens leerlingbesprekingen worden voor elke leerling standaard de mogelijkheden rondom doorstroom vso-vo verkend.
3. In het 'driehoeks gesprek' over mogelijke doorstroom komen de volgende aspecten aan bod:
Wanneer de leerling, zijn ouders of de mentor heeft aangegeven dat doorstromen naar vo een wens of een optie is, wordt een traject op school ingezet. De leerling, ouders en mentor onderzoeken met behulp van een succesplan of doorstromen haalbaar is. In het plan staan concrete stappen die meetbaar en controleerbaar zijn en enigszins kunnen afwijken van de reguliere schoolgang (bijlage 1 en 2). De persoonlijke leerdoelen van de leerling uit het OPP kunnen hierbij richtinggevend of leidend zijn. In de laatste fase van het succesplan, wanneer bepaalde deeldoelen al behaald zijn, kunnen verkennende stappen richting vo gezet worden. De transferbegeleider komt dan in zicht.
4. Het succesplan en de daarmee behaalde resultaten zijn een belangrijk middel voor de CvB om te toetsen of een leerling in aanmerking komt voor de

doorstroom. De CvB zal op basis van het OPP en de resultaten van het succesplan, een weloverwogen besluit kunnen nemen of de leerling wel of niet voor doorstromen in aanmerking komt (zie bijlage 3). Wanneer de CvB een negatief advies geeft, kunnen leerling en ouders zelfstandig het traject van doorstromen in gang zetten. Het uitgangspunt blijft dat dit in zoveel mogelijk gezamenlijkheid plaatsvindt.

Betrokkenen in deze fase:

- Leerling en ouders.
- Vanuit het vso: de mentor, de doorstroomcoördinator vso en de transferbegeleider vso (vooral later in deze fase).

Wanneer is een leerling klaar voor doorstroom naar het reguliere onderwijs?

We kunnen niet van bepaalde criteria of voorwaarden spreken, omdat het om maatwerk gaat. Het gaat vooral om de groei die een leerling laat zien. Wel kunnen we een aantal componenten (en de groei binnen die componenten) standaard bespreken met een leerling die mogelijk door kan gaan stromen. Het gaat om:

- Motivatie leerling/ ouders
- Ontwikkelingsniveau zelfregulatie
- "Leerbaarheid" – de mate waarin de leerlingen kan reflecteren op eigen denken, voelen en gedrag
- Presentie (aanwezigheid op school)
- Tempo van leren (passend bij diplomagericht onderwijs)
- Niveau van leren (passend bij diplomagericht onderwijs)
- Flexibiliteit/mate van aanpassing aan nieuwe situaties
- Groei in sociale vaardigheden

Fase 2: Doorstroomperiode

Als de leerling voldoet aan de doelen uit het succesplan en er een positief besluit is genomen, dan kan de doorstroomperiode van start gaan. In deze fase is de transferbegeleider vso nauw betrokken. Zodra de transferbegeleider vanuit het vo bekend is, zal deze ook betrokken worden en gedurende de doorstroomperiode betrokken blijven. Afhankelijk van de wensen van de leerling is de één meer betrokken dan de ander.

Acties in deze fase:

Aan de hand van de behoeften van de specifieke leerling zijn er verschillende doorstroomopties mogelijk. Zo kan er directe doorstroom plaatsvinden of kan de doorstroom gefaseerd zijn. De acties in deze fase zijn als volgt:

1. Kiezen en vinden passende vo-school

Om een keuze te maken voor een passende vo school, is goed overleg tussen de leerling en ouders met de vso-school belangrijk. Om een passende plek te verkennen en realiseren gaat de doorstroomcoördinator vso in gesprek met de betreffende vo school/scholen. Wanneer dit proces moeizaam verloopt, kan een onderwijsadviseur van het Samenwerkingsverband ondersteuning bieden. Daarvoor neem je contact met hen op.

Welke informatie het vso en vo delen, is afhankelijk van de toestemming van ouders. Een leerling kan anoniem besproken worden wanneer ouders dit wenselijk vinden. Beide scholen wegen in contact met elkaar af wanneer de dossieroverdracht is (wat pas na toestemming van ouders wordt gedeeld).

2. Rondleiding en kennismakingsgesprek

Voldoet een leerling aan de voorwaarden van het succesplan? Dan organiseert de doorstroomcoördinator vso een rondleiding en kennismakingsgesprek op

de mogelijk nieuwe school/scholen. In dit kennismakingsgesprek ontmoeten de leerling en ouders in ieder geval de transferbegeleider vso en de transferbegeleider vo.

3. Doorstroomoverleg

Is er een positieve ervaring bij de leerling, ouders en transferbegeleiders? Dan plant de doorstroomcoördinator vso het doorstroomoverleg in. Tijdens dit overleg zijn de leerling en ouder en in ieder geval de doorstroomcoördinator vanuit het vso en vo, de transferbegeleider vso en de transferbegeleider vo aanwezig.

Is de ervaring niet positief? Dan neem de doorstroomcoördinator vso-contact op met de doorstroom coördinator vo. In overleg bepalen ze de meest passende vervolgstappen.

We adviseren om tijdens het doorstroomoverleg onderstaande thema's te bespreken:

Hoe maakt de leerling kennis met de nieuwe school?

Spreek af op welke wijze de leerling kennismaakt met school, met zijn mentor en met de klas waarin hij komt. Bespreek dit goed met de leerling. De kennismaking is voor de leerling vaak een gevoelige kwestie die veel spanning oproept. Bespreek met de leerling wat hij in school en in de klas vertelt over wat zijn achtergrond is en wat zijn behoeften zijn. Jullie kunnen ook besluiten dit (voorlopig) niet te doen. De nieuwe mentor van de leerling speelt een belangrijke rol bij het slagen van het doorstromen. Maak daarom praktische afspraken voor de start, zoals bijvoorbeeld het verloop van de eerste schooldag. Denk aan het opvangen van de leerling bij de deur, kennismaking, het krijgen van een rondleiding, kluisje, rooster, etc.

Worden er wel of geen meeloopdagen op de reguliere school ingezet?

Tijdens het doorstroomoverleg besluiten de aanwezigen of zij meeloopdagen inzetten op de vo-school. Dit doen ze voordat er structurele afspraken worden gemaakt over de aanwezigheid van de leerling. De aanwezigheid kan een aaneengesloten fase zijn of bijvoorbeeld een periode op (een) vaste dag(en). De transferbegeleider vo of de transferbegeleider vso ondersteunt de leerling deze dagen.

Wanneer de school een trajectvoorziening heeft, raden we aan om de leerling eerst een periode te laten meelopen in de trajectvoorziening voordat de overstap naar de klas plaatsvindt.

Hoe zorgen we voor een goede overdracht van informatie?

De vso-school stelt een *onderwijskundig rapport* op. Dit geeft een goed beeld van de ontwikkeling en de leervorderingen en van de specifieke ondersteuningsbehoeften van de leerling. Het OPP en succesplan van de leerling zijn onderdeel van het onderwijskundig rapport. Ouders hebben recht op inzage in het onderwijskundig rapport. Naast deze koude overdracht is het belangrijk om te bespreken hoe de warme overdracht, naar bijvoorbeeld de toekomstige mentor, het lerarenteam en de klas eruitziet.

Wijze van "inschrijven" en aanwezigheidsregistratie

De leerling staat bij het doorstromen gedurende maximaal 3 maanden ingeschreven op het vso. Om aanwezigheid, resultaten en notities in te kunnen voeren, is het belangrijk dat de leerling en ouders toegang krijgen tot het leerlingvolgsysteem van de vo-school. We raden aan om de leerling toe te voegen aan het leerlingvolgsysteem van de vo-school en bij de registratie te vermelden dat het om een proefplaatsing gaat en niet om een officiële inschrijving. Je kunt

dan verwijzen naar het symbiosedocument dat is opgesteld voor de doorstroomperiode.

Het opstellen van een nieuw OPP / vervolg op succesplan

Hoewel de reguliere vo-school formeel pas binnen zes weken na plaatsing van de leerling in school een OPP hoeft op te stellen, is het logischer dat dit plan al gereed is **vóór** dat de overstap plaatsvindt. We raden aan om (de doelen uit) het succesplan over te nemen in het OPP van de vo-school. Natuurlijk kunnen er aanvullingen of wijzigingen zijn. Die maak je in overleg met de leerling en ouders. Maak de leerling eigenaar van dit plan. In het plan staat duidelijk wie wat gaat doen om de leerling te helpen om zijn/haar doelen te behalen. Zo is het leerproces van de leerling een gezamenlijke actie. Er wordt door de doorstroom coördinatoren direct een tussen-evaluatiemoment gepland na een periode van ongeveer 4 tot 6 weken.

Afspraken maken over de begeleiding en nazorg vanuit het vso

Tijdens het doorstroomoverleg maak je concrete afspraken over welke begeleiding en ondersteuning bij de doorplaatsing geboden gaat worden aan de *leerling* (en zijn ouders) en aan de *mentor en het team*.

Degene met de procesrol brengt de *ondersteuningsvragen* van zowel de leerling als van de mentor en het team goed *in kaart*.

De reguliere gaat zelf school *interne begeleiding* bieden. Op basis van de ondersteuningsvragen maak je daar in deze fase afspraken gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan de begeleiding die de mentor, de transferbegeleider of de begeleider passend onderwijs biedt.

De vso-school waar de leerling vandaan komt biedt *externe begeleiding*. Ook daar maak je afspraken over. Zij kennen de leerling het beste, weten wat goed werkt

voor deze leerling en hebben al een vertrouwensrelatie met de leerling. Het uitgangspunt is dat dit maximaal een halfjaar lang wordt ingezet na start van het doorstromen.

Denk ook aan een *buddy* die de leerling wegwijs maakt in school, helpt en als een 'maatje' deuren opent naar andere leerlingen. De buddy kan een ankerpunt in het groepsproces zijn.

Tijdens de startperiode (de eerste 12 weken) is een intensieve begeleiding nodig. Er moet goed de vinger aan de pols worden gehouden. Daarna wordt de ontwikkeling van de leerling goed gevolgd en onderzocht welke voortgangsbegeleiding verder nodig is. Gaandeweg wordt de begeleiding afgebouwd en kan gedurende de schoolloopbaan nog altijd incidentele nazorg uit de vso-school ingeroepen worden.

Afscheid nemen op de oude school

Om de leerling zijn tijd in het vso op een positieve manier af te sluiten, zorg je voor een goed afscheid op de vso-school. Denk hierbij ook aan afspraken met het bezoeken van de vso-school. Uit ervaring blijkt dat doorgestroomde leerlingen geneigd zijn om regelmatig de vso-school te bezoeken. Maak daarom op voorhand afspraken of wat hierin wel en wat niet mag.

Gewoon willen zijn

Net als veel andere leerlingen in de puberteit willen leerlingen uit het vso vaak bij de groep horen en liever niet opvallen. Een risico daarvan is dat zij niet of nauwelijks om hulp vragen en daardoor extra ondersteuning mislopen.

4. **Wanneer meeloopdagen zijn ingezet: evaluatie van de meeloopdagen**
Er wordt kort (wanneer dat kan telefonisch) door beide doorstroomcoördinatoren besproken hoe de meeloopdagen ervaren zijn en afhankelijk van deze evaluatie wordt de datum van het tussen-evaluatiegesprek gewijzigd. De doorstroomcoördinatoren vervroegen deze bij zorgelijke signalen.

Een doorplaatsing naar een andere school roept vaak veel onzekerheid bij de leerling op. Wat kan ik verwachten? Wat verwacht zij van mij? Hoe vind ik mijn plek in de nieuwe school? Hoe gaat de omgang met de nieuwe docenten en de groepsleden verlopen? Wat vertel ik over mijn behoeften in school en hoe reageert men daarop? Wie gaat mij helpen?

Degene met de transferbegeleidingsrol heeft in deze periode regelmatig een gesprek met de leerling om de vinger aan de pols te houden en eventuele twijfels en onzekerheden te bespreken.

5. **De leerling start op de school**
Afhankelijk van de afspraken in het doorstroomoverleg en de evaluatie van de meeloopdagen, start de leerling op de reguliere school. Het uitgangspunt is dat wanneer de school een trajectvoorziening heeft, de leerling via de trajectvoorziening gefaseerd instroomt in de reguliere klas. Hoeveel dagen de leerling op de reguliere school start en welke tijdstippen worden aangehouden is ook afhankelijk van de uitkomsten van het doorstroomoverleg. De ervaring leert dat het meestal wenselijk is voor leerlingen om de overstap naar de reguliere vo-school volledig te maken en dat de trajectvoorziening dan wordt ingezet.

De startperiode (de eerste 12 weken) is cruciaal voor een succesvolle doorplaatsing. Een goede start is het halve werk. De afgesproken begeleiding

van de leerling en van de mentor en het team wordt direct opgestart. In het *OPP* staan de doelen en de (extra) begeleiding en ondersteuning van de leerling beschreven.

In de startperiode komen onder meer de volgende zaken aan de orde:

Introductie: eerste schooldagen nieuwe school

Deze dagen zijn erg spannend voor de leerling. De vaste contactpersoon vangt de leerling op. Bij deze persoon kan de leerling terecht als hij vragen heeft. Meestal betreft het de mentor van de leerling of de transferbegeleider. De transferbegeleider vo en de transferbegeleider vso ondersteunen de leerling tijdens de overstap. Deze ondersteuning schuift gedurende het proces steeds meer richting de transferbegeleider vo. De deelnemers voeren de afspraken voor de eerste schooldagen zoals gemaakt in het doorstroomoverleg, uit.

Overdracht naar het team

Het is belangrijk dat alle docenten in het team (en ook het ondersteunend personeel) op de hoogte zijn van de (pedagogische en didactische) ondersteuningsbehoeften van de leerling en hoe ze hiermee het beste kunnen omgegaan. Wat heeft deze leerling van jou als mentor en van jou als docent nodig? Focus bij de overdracht niet alleen op de behoeften van de leerling, maar óók op zijn *positieve kwaliteiten*. De transferbegeleider vanuit het vso verstrekt informatie aan het team en vooral ook *praktische handelingsadviezen*. Vaak is dit ook samen zoeken naar passende oplossingen. Docenten hebben vaak vragen over de *pedagogische aanpak* van de leerling. De leerling krijgt te maken met veel wisselingen van docenten. Daarom is het belangrijk dat in het team de pedagogische aanpak goed op elkaar afstemt en dat de teamleden open staan voor wat de leerling nodig heeft.

Aandacht voor het groepsproces

De mentor volgt in de eerste periode goed hoe de leerling functioneert in de groep. Dit kan in het eerste stadium ook de groep van leerlingen in de trajectvoorziening zijn. Hoe verloopt de interactie binnen en buiten de klas? Wat is het sociaal welbevinden van de leerling? Bespreek, indien nodig, met de transferbegeleider uit het vso hoe de leerling hiermee geholpen kan worden.

Regelmatig gesprek met de leerling

Tijdens de startperiode hebben de transferbegeleiders en mentor minimaal éénmaal per week een gesprek met de leerling over hoe het gaat, waar hij tegenaan loopt en waar hij hulp bij nodig heeft. Stimuleer dat de leerling tijdig hulp vraagt. Voorkom in deze gesprekken dat alleen problemen centraal komen te staan. Ga daarom vanuit kansen samen met de leerling op zoek naar oplossingen. Eigen oplossingen werken over het algemeen beter. De leerling is dan meer gemotiveerd om ze uit te voeren. Zet de leerling in zijn kracht.

Gesprek met de ouders

Ouders maken zich vaak zorgen over hoe een doorplaatsing gaat uitpakken. De eerste tijd worden zij door de mentor en/of de transferbegeleiders vso en/of vo regelmatig geïnformeerd over hoe het met hun kind gaat. Het is belangrijk dat de mentor en of transferbegeleider en de ouders korte lijnen met elkaar hebben. Ouders zijn een belangrijke partner bij het realiseren van een succesvolle doorstroming. Zij vangen vaak als eerste signalen op dat dingen niet goed gaan. Omdat zij hun kind goed kennen, kunnen zij ook een bijdrage leveren aan het zoeken naar een oplossing.

6. Voortgang overleggen (tussenevaluaties)

Na maximaal elke 6 weken wordt een evaluatiemoment gepland door de doorstroomcoördinatoren waar de benodigde betrokkenen bij aansluiten. Hierin bespreken de deelnemers de voortgang, evalueren ze en bespreken of ze de juiste ondersteuning inzetten en/of dat er nog meer nodig is. Tijdens elk evaluatiemoment wordt het eerstvolgende evaluatiemoment vastgelegd. Indien nodig kan een extra overleg worden ingepland.

7. Overstap van fase 2 naar fase 3

Wanneer de overstap van fase 2 naar fase 3 plaats vindt, besluiten de deelnemers in de tussen-evaluatiegesprekken. In principe is het uitgangspunt dat deze fase ingaat wanneer de leerling volledig aan het vo programma deelneemt. Dat is uiterlijk na ongeveer 12 weken het geval. Kortom: tijdens de tussenevaluatie momenten besproken de deelnemers welke fase van toepassing is. Wanneer in fase 2 blijkt dat een doorstroom nog “een brug te ver” is, zal fase 3 niet starten. De leerling zal zijn onderwijs vervolgen binnen het vso of er zal voor de langere termijn een maatwerktraject ingezet worden middels een symbioseovereenkomst tussen beide scholen. De duur van een periode van een symbiose van vso en vo is afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling en wat de scholen qua termijn maximaal met elkaar overeen willen komen.

Betrokkenen in fase 2:

- Leerling en ouders.
- Vanuit het vso: de mentor (op de achtergrond) de doorstroomcoördinator vso en de transferbegeleider vso (grote rol in deze fase)
- Vanuit het vo: de doorstroomcoördinator vo, de transferbegeleider vo (grote rol in deze fase) en de mentor vo.

Fase 3: Nazorg

In deze fase volgt de leerling volledig onderwijs op het vo, al dan niet met behulp van de trajectvoorziening. In nauw overleg met school, de leerling en de ouders bouwt de begeleiders hun ondersteuning vanuit de vso-school gaandeweg af. Hierover maken de deelnemers in de tussen-evaluatiemomenten afspraken. Het vso blijft bereikbaar voor nazorg.

Acties in deze fase:

Op het moment dat de leerling volledig binnen het vo deelneemt gaat fase 3 in. De onderstaande stappen komen terug:

1. Er blijven evaluatiemomenten plaatsvinden over de voortgang. Wanneer nodig informeert de mentor de rest van het docententeam. Wanneer er vragen zijn die de mentor niet kan beantwoorden, dan vraagt de ondersteuningscoördinator van de vo school ondersteuning aan.
2. Vanuit de tussenevaluaties kunnen verbeterpunten naar voren komen voor één of beide scholen. Dit kan aanleiding zijn om met elkaar een training te volgen, verzorgd door de school van herkomst of een andere betrokken partij vanuit het Samenwerkingsverband.
3. Met elkaar besluiten de betrokkenen wanneer deze fase eindigt. Wanneer het eindigt, wordt door de doorstroomcoördinatoren een moment ingepland om deze fase te beëindigen. Met de leerling, ouders en andere betrokken staan we stil bij de succesvolle doorstroom.

Vanwege wet- en regelgeving moet een leerling vanaf het moment dat er sprake is van een volledige doorstroom (dus alle lessen volgt op de vo-school) binnen drie maanden worden ingeschreven op de vo-school. Wanneer er sprake is van eerst een gefaseerde instroom (waarbij de leerling zowel op het vo als vso is), kan deze periode langer duren. De duur is afhankelijk van de

ondersteuningsbehoefte van de leerling en wat de scholen qua termijn maximaal met elkaar overeen willen komen.

4. Bij de eindevaluatie bepalen alle betrokkenen aan welke specifieke ondersteuning de leerling in het vervolg nog behoefte heeft, wie die gaat bieden en of de school van herkomst hier nog een rol in speelt.
5. Bij het eindigen van deze fase wordt door de doorstroomcoördinatoren feedback gevraagd op het gehele proces van de overstap, aan de ingestroomde leerling, de ouders van deze leerling en als scholen aan elkaar.

Betrokkenen in deze fase:

- Leerling en ouders.
- Vanuit het vso: de mentor (op de achtergrond) de doorstroomcoördinator vso en de transferbegeleider vso (grote rol in deze fase)
- Vanuit het vo: de ondersteuningscoördinator vo, de transferbegeleider vo (grote rol in deze fase) en de mentor vo.

BIJ GEEN SUCCESVOLLE

DOORSTROOM

Ondanks alle inspanning kan het zo zijn dat doorstromen naar het vo niet passend is voor de betreffende leerling. Wanneer we dit constateren, bespreken we dit tijdens één van de evaluatiemomenten. Afhankelijk van de signalen besluiten we tijdens zo'n evaluatie wat de vervolgstappen zijn. Dit kan zijn dat de leerling geheel teruggaat naar het vso, eerst weer deels onderwijs volgt op het vo en vso om te achterhalen of een symbioseconstructie uitkomst zou kunnen bieden of dat er een ander maatwerktraject moet worden uitgezocht in samenspraak met de leerling en ouders. We doen dit zoveel mogelijk in gezamenlijkheid met alle partijen. Bij een exces kan de reguliere school overgaan tot het stoppen van de doorplaatsing en neemt het vso de verantwoordelijkheid over.

Het Succesplan

Auteur:

Laura Bruggink,
Registerpsycholoog NIP
Schoolpsycholoog

Werkzaam bij:

iHUB Onderwijs Educé

Versie:

Januari 2024

INLEIDING

Middels het Succesplan kan met leerlingen en ouders/verzorgers data gestuurd worden gereflecteerd op het voldoen aan 3 voorwaarden voor succesvolle diplomagerichte schoolgang: Aanwezigheid (Presentie), Leren (Prestatie) en gedrag (Proces). Met het verkrijgen van *inzicht* in deze 3 voorwaarden kan worden toegewerkt naar *uitzicht*; Is het bijvoorbeeld al mogelijk om naar een overstap richting regulier onderwijs te werken? Of, welke van de 3 voorwaarden vraagt interventie alvorens te kunnen concluderen of het huidige onderwijsniveau of -type passend is?

Het Succesplan kan worden toegepast bij twee verschillende groepen leerlingen, waarbij het doel van het plan verschilt en daarmee ook de communicatie en begeleiding die wordt toegepast. Deze twee groepen zijn:

1. Leerlingen die uitstromen richting regulier onderwijs
2. Leerlingen waarvan de ontwikkeling volgens uitstroomprofiel is gestagneerd.

Het huidige document betreft een aanpassing van de originele methodiekbeschrijving. In deze aanpassing voor overstapbeleid VO-VSO Samenwerkingsverband Amsterdam wordt alleen ingegaan op de eerste toepassing: leerlingen die in aanmerking komen voor een overstap naar regulier onderwijs. De grootste meerwaarde van het Succesplan, is de bijbehorende begeleiding; deze is positief, structureel en 'in contact' met de leerling en zijn/haar systeem. *Dit maakt dat de begeleidingsstappen die staan beschreven in dit document leidend zijn bij het gebruik zijn van het Succesplan.*

Algemene uitgangspunten

- Het format en daarmee de begeleiding bestaan uit vaste stappen die niet kunnen worden overgeslagen.
- Communicatie rondom het Succesplanbegeleiding is altijd positief en toekomstgericht. Het is nadrukkelijk geen strafmiddel. Succesplanbegeleiding is bedoeld om leerlingen uit te nodigen naar het eigen proces te kijken (inzicht) en samen in gesprek te raken over wat dit betekent voor het onderwijsperspectief (uitzicht).
- De data die wordt gebruikt uit SOM/MAGISTER (leerlingvolgsysteem) betreft semi-subjectieve data, het is van belang dat deze dat op orde is om het als meetmiddel te gebruiken in het Succesplan.
- Ouder(s)/verzorger(s) zijn aanwezig bij de tweewekelijkse evaluaties (eventueel online).
- Er kan ondertekening voor commitment worden gevraagd ("wij gaan dit samen doen") maar het is geen verplichting, zoals bij het OPP.
- Ieder Succesplan heeft een vaste casemanager, dit is niet de mentor omdat Succesplanbegeleiding het groene aanbod overstijgt. Het Succesplan wordt begeleid door de ondersteuningscoördinator/gedragswetenschapper/doorstroomcoördinator/IB-er/ATOS-er, of een ander lid van het ondersteuningsteam.
- Het inzetten van een Succesplan kan worden gezien als een rode intensieve interventie. Dat klinkt wellicht onlogisch als het gaat om begeleiding richting regulier onderwijs. Echter is het ook dan zo dat de leerling (om een zeer positieve reden) meer nodig heeft dan het groen en geel om zijn/haar ambitieus gestelde uitstroomperspectief te behalen (uitstroom naar regulier onderwijs per ...).

Route naar het Succesplan

- Volgens de Integratieve Ondersteuningsstructuur worden gele en rode interventies enkel ingezet als het groene (preventieve) aanbod intensief is aangeboden. Wanneer dit aanbod niet toereikend blijkt te zijn, wordt er een hulpvraag ingebracht bij het Ondersteuningsoverleg. Het Ondersteuningsteam kan tijdens dit overleg kiezen voor het inzetten van een Succesplan als rode interventie.
- Bij het toepassen van het Succesplan als begeleidingsvorm richting regulier onderwijs, bepaalt de Commissie van Begeleiding over het al dan niet inzetten van de begeleidingsvorm. De CvB heeft als wettelijke taak om te adviseren over terugplaatsing of overplaatsing van leerlingen naar het regulier onderwijs. De CvB geeft in dit geval de opdracht aan het Ondersteuningsoverleg om de Succesplanbegeleiding te organiseren en evalueren.

Handelingsadviezen Succesplanbegeleiding (algemeen)

- Succesplanbegeleiding duurt minimaal 6 weken en maximaal 3 maanden.
- Als het tijdens de eerste evaluaties nog niet lukt om helemaal te voldoen aan de voorwaarden, maar je ziet wel groei, dan is er zeker ruimte om dat te volgen. Bespreek dit ook met leerling/ouders en tijdens het ondersteuningsoverleg.
- Bij de Succesplanbegeleiding kan worden benadrukt dat het niet gaat om een mening, de data wordt uit SOM gehaald: Je was er of je was er niet, je hebt een 8 gehaald, of een 4.

Rapporteren/notuleren

- Het inzetten van een Succesplan is een rode interventie en dient in het handelingsdeel van het OPP te worden opgenomen. Beschrijf in het OPP vanuit welke ondersteuningsvraag het Succesplan wordt ingezet en wat de uitkomst is. Het daadwerkelijk opgestelde Succesplan wordt in het leerlingvolgsysteem van de leerling opgenomen in de LVS-bijlage in SOM onder het kopje begeleiding.

- Het fysieke papier bewaar je zelf of versnipper je bij weggooien
- Voor de evaluaties bereken je scores en zet je deze op het papier, zodat je dit kunt bespreken. Bij het vakje aanwezigheid tel je dan alle uren dat de leerling er had kunnen/moeten zijn (SOM), en alle uren dat hij er niet was (ook ziek, tandarts, enz.). Te laat uren kun je ook rekenen als afwezig (eigen afweging). Zo kun je tot een percentage aanwezigheid komen.
- Beschrijf elke evaluatie (inclusief scores) in het OPP van de leerling. Dit kan in het OPP onder 'Evaluatie OPP' bij 'Overige'.

Functie/rol	Taak
Ondersteunings-coördinator	In de basis degene die het Succesplan opstelt en het eerste gesprek + (tussen)evaluaties doet. Altijd in samenwerking met de mentor.
Succesplan-begeleider	Voert regie over het Succesplan. Hij of zij organiseert de evaluaties, bereidt deze voor en voert ze uit. De Succesplanbegeleider laat de voortgang ook terugkomen bij het Ondersteuningsoverleg. De Succesplanbegeleider kan bijvoorbeeld zijn: de Doorstroomcoördinator/IB-er/ATOS-er, of een ander lid van het ondersteuningsteam.
Mentoren	De mentor is niet de Succesplanbegeleider maar heeft een heel belangrijke rol als coach van de leerling en informant over de voortgang ('vertalen' van de data).

Het Succesplan als...

Begeleidingsvorm richting regulier onderwijs

Startsituatie

1. De leerling is op basis van de schoolnormen* voor uitstroom richting regulier onderwijs aangemeld bij de CvB.
2. De leerling en zijn ouders zijn geïnformeerd over het voldoen aan de schoolnormen en zijn bevraagd over hun visie op een mogelijke overstap naar regulier onderwijs.
3. De CvB heeft positief geoordeeld over de uitstroom naar regulier onderwijs op korte termijn en de leerling voor passende begeleiding gemeld bij het Ondersteuningsoverleg.
4. Het Ondersteuningsoverleg heeft Succesplanbegeleiding gekoppeld aan de leerling en een Succesplanbegeleider aangewezen.

* Nog te ontwikkelen (jan. 2024)

Handelingsadviezen Succesplanbegeleiding (specifiek)

- In deze toepassing wordt het Succesplan ingezet om de leerling, de huidige school en de vervolgschool inzicht te geven in de voortgang op drie schoolse voorwaarden. Zodoende wordt duidelijk wat de leerling laat zien op deze gebieden en waar wellicht nog extra ondersteuning nodig is, vóór, tijdens of na de overstap.
- De Succesplanbegeleider organiseert en begeleidt:
 - Een startgesprek,
 - Minimaal eens per 3 weken een evaluatie,
 - Een eindevaluatie.

Daarbij zijn de leerling, (één van de) ouders, en de mentor aanwezig, online dan wel offline.

- In het startgesprek wordt besproken welke reguliere school mogelijk passend zou kunnen zijn (onderwijsaanbod, reisafstand, ondersteuningsaanbod, etc).
- Na het startgesprek neemt de Succesplanbegeleider contact op met de betreffende school en worden de mogelijkheden voor een overstap verkent. Afhankelijk van de afspraken, wordt het betreffende Samenwerkingsverband hierbij betrokken.

Mogelijke uitkomsten:

- A. Leerling voldoet aan de voorwaarden, uitstroom regulier onderwijs wordt in gang gezet.
- B. Leerling voldoen niet aan de voorwaarden maar heeft mogelijk meer inzicht in zijn presteren en gedrag, alsook in wat er nodig is voor een succesvolle doorstroom naar regulier.

Contactgegevens *Laura Bruggink*

Telefoonnummer: 06-33315360

Mailadres: l.bruggink@altra.nl

BIJLAGE 2. SUCCESPLAN

Succesplan Altra College/Orion college/ School2care (...Locatie...)

Naam leerling: _____

Datum besproken (start plan): _____

De groene gedeelten in dit voorbeeldsuccesplan zijn de gedeelten die moeten worden aangepast aan de situatie van de specifieke leerling waarvoor het plan wordt ingezet. De voorbeelden zijn arbitair gekozen. Het taalgebruik in het plan wordt zoveel mogelijk afgestemd op het taalniveau van de leerling en ouder(s)/verzorger(s).

Aanleiding

Om je diploma te kunnen behalen, moet je aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden zijn bijvoorbeeld:

- Voldoende aanwezig op school zijn;
- Huiswerk maken en leren;
- Gedrag vertonen dat op een school past.

Als je aan deze voorwaarden voldoet, ben je voorbereid op je examens en op een vervolgopleiding. Dit willen wij voor jou.

Doel

Dit plan is voor jou opgesteld omdat jij in aanmerking komt om door te stromen naar regulier onderwijs. Het Altra College wil jou graag begeleiden richting deze overstap.

OF

Je bent aan het einde van het schooljaar ternauwernood overgegaan. We willen dit jaar graag goed starten met jou, zodat jij op schema blijft en aan het einde van het volgend schooljaar je havodiploma kunt behalen.

Mogelijke uitkomsten

- 1 . Als je je de komende 6 weken houdt aan de voorwaarden in dit plan (die het mogelijk maken om je diploma te behalen) **kun jij gewoon doorgaan met je opleiding op deze school en ben je goed op weg naar je diploma.**
- 2 . Als je je de komende 6 weken niet houdt aan de voorwaarden in dit plan, willen we reëel zijn over je perspectief: school verwacht niet dat **je je havodiploma binnen de gestelde tijd behaalt. Het is volgens ons voor jou dan ook beter om onderwijs te volgen op een ander niveau/een plaats met intensievere ondersteuning.** Tijdens het gesprek waarin we dit plan bespreken gaan we het hebben over welke uitstroombestemming bij jou past wanneer er niet aan de voorwaarden voldaan wordt.
3. Mocht bij een tussentijdse evaluatie (elke 2 weken) blijken dat je onder één van de volgende ondergrenzen presteert, dan kan school al eerder besluiten tot verwijdering of verwijzing naar een andere school.
 - a. 50% of minder aanwezigheid
 - b. 5 of meer tekortpunten;
 - c. **Meer dan het dubbele aantal toegestane uitsturingen (zie * in de tabel op de volgende bladzijde)**

Contactgegevens *Laura Bruggink*

Telefoonnummer: 06-33315360

Mailadres: l.bruggink@altra.nl

Concrete afspraken

Voorwaarde	Meetmiddel	Eis	Na 2 weken	Na 4 weken	Na 6 weken	...
Aanwezigheid	Aanwezigheidsregistratie SOM	Minimaal 80%				
Huiswerk maken en leren	Cijfers	In totaal maximaal 3 tekortpunten in de behaalde cijfers deze 6 weken (om over te gaan naar volgend schooljaar maximaal 2)				
Gedrag vertonen dat op een school past	Uitsturingen, geregistreerd in SOM	Maximaal 1 uitsturingen per week *				

Het plan zal beginnen op: _____

Het plan zal tussentijds worden geëvalueerd met jou en (één van) je ouders/verzorgers op:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Het plan zal in zijn geheel worden geëvalueerd op: _____

We willen je graag helpen bij het laten slagen van dit plan. Het is mogelijk om daarvoor op school extra hulp te krijgen, bijvoorbeeld door middel van gesprekken met de schoolcoach.

- Wil jij hulp krijgen bij het laten slagen van dit plan? Ja/Nee
- Indien ja, deze hulp zal zich richten op _____

Wanneer je niet aan de voorwaarden voldoet zullen we je verwijzen naar:

1. _____ of 2. _____

Handtekening leerling

Handtekening ouder(s)

Handtekening ondersteuningscoördinator

BIJLAGE 3. BESLUIT NEMEN OM WEL OF NIET DOOR TE PLAATSEN NAAR REGULIER VO

In fase 1 is doelgericht toegewerkt naar een doorplaatsing en samen met de leerling en met de ouders regelmatig besproken en geëvalueerd of de leerling op koers zit wat betreft een doorplaatsing. Naar het eind van deze fase, dient duidelijk te zijn of de leerling voor zijn/haar ontwikkeling verder aangewezen is op voortgezet speciaal onderwijs of dat doorplaatsing naar regulier voortgezet onderwijs haalbaar is. Hiertoe is belangrijk dat men goed in beeld heeft hoe de leerling zich ontwikkeld heeft en of de doelen om een doorplaatsing te realiseren bereikt zijn. Ouders en leerling zijn de in de voorgaande fasen volop betrokken geweest bij de gedachtenvorming over doorplaatsing (succesplan), zodat het nemen van een besluit niet uit de lucht komt vallen en men kan wennen aan het idee van een overstap.

In nauw overleg met de leerling en met de ouders wordt een goed onderbouwd besluit genomen om de leerling wel of niet door te plaatsen naar regulier voortgezet onderwijs. De wet- en regelgeving rondom Passend Onderwijs gaat ervan uit dat de leerling aan het einde van de toelaatbaarheid naar het regulier onderwijs gaat, *tenzij* de vso-school kan aantonen dat dit niet haalbaar of wenselijk is (zie de inleiding).

Bij het nemen van een besluit zijn er *drie mogelijkheden*:

1. De leerling is aantoonbaar toe aan een doorplaatsing naar regulier voortgezet onderwijs, conform het nagestreefde uitstroomniveau in het ontwikkelingsperspectief (vmbo-bb, vmbo-kb, vmbo-t, havo of vwo)
2. De leerling is qua zijn/haar ontwikkeling aantoonbaar verder aangewezen op voortgezet speciaal onderwijs, via route A wordt bij de TAC een langdurige TLV aangevraagd (zie fase 1)

3. De leerling is qua ontwikkelingspotentieel toe aan een doorplaatsing, maar heeft meer tijd nodig om de gestelde doelen te bereiken, bij de TAC wordt een TLV van beperkte duur aangevraagd van maximaal één schooljaar.

Wie neemt het besluit?

Het besluit wordt door de Commissie voor Begeleiding van de vso-school genomen, in nauw overleg met de mentor van de leerling, met de ondersteuningscoördinator en met de leerling en de ouders. Indien van toepassing worden ook de betrokken jeugdhulp betrokken bij het nemen van een besluit.

Het is essentieel dat dat bij het nemen van een besluit de zienswijze van de ouders en van de leerling serieus genomen worden en dat zij instemmen met het besluit en bijdragen aan de uitvoering ervan. Vaak zijn de ouders en de leerling opgelucht over het besluit, maar soms zien zij ook erg op tegen de veranderingen die een overstap met zich meebrengt en tevreden met de plek in het speciaal onderwijs. Maak twijfels bespreekbaar en biedt zo nodig ondersteuning.

Onderbouwing van het besluit

Het besluit om wel of niet door te plaatsen dient goed beargumenteerd te worden.

Hierbij kunnen de volgende overwegingen een rol spelen:

- Heeft de leerling de in het succesplan en ontwikkelingsperspectief gestelde doelen, leergebied-specifiek én leergebied-overstijgend, bereikt?
- Is de leerling qua cognitieve ontwikkeling en leervorderingen toe om doorgeplaatst te worden op het nagestreefde uitstroomniveau?
- Is de leerling qua sociaal-emotionele ontwikkeling, gedrag, werkhouding, motivatie en zelfredzaamheid toe aan doorplaatsing? Zijn de bereikte gedragsveranderingen stabiel en enigermate duurzaam? Heeft de leerling een reëel beeld van zijn mogelijkheden en zijn behoeften? Durft de leerling hulp te vragen? Is een doorplaatsing een positieve impuls voor de leerling?

- Is de omgeving van de leerling (gezin, vrije tijd) stabiel?

Cognitieve overcapaciteit

Overstappen kost veel energie. In het regulier onderwijs wordt een groot beroep gedaan op de leerling. Het helpt als de leerling niet op zijn tenen hoeft te lopen. Hierdoor heeft hij of zij tijd en energie over om bijvoorbeeld te wennen aan de nieuwe school, een plek te vinden in de groep, contacten te leggen en de vele nieuwe situaties en prikkels te verwerken.

Kijk bij het nemen van een besluit niet alleen naar de leerling. Leren en ontwikkeling vinden altijd plaats in *interactie* met de omgeving. Wellicht biedt een reguliere onderwijsomgeving leerlingen nieuwe en andere mogelijkheden om door te groeien en zich verder te ontwikkelen. Denk bijvoorbeeld aan een breder scala aan praktijkvakken in het regulier onderwijs en aan meer mogelijkheden om een diploma te behalen.

BIJLAGE 4. ZOEKEN NAAR EEN PASSENDE SCHOOL VOOR REGULIER VOORTGEZET ONDERWIJS

Nadat een besluit genomen is om door te plaatsen, gaat degene met de procesrol uit het vso in nauw overleg met de leerling en de ouders op zoek naar een geschikte reguliere vo-school. Het vinden van een geschikte school is in het kader van zorgplicht de *gezamenlijke verantwoordelijkheid* van alle scholen (en besturen) binnen het Samenwerkingsverband vo Amsterdam-Diemen. Het Samenwerkingsverband gaat ervan uit dat in principe elke vo-school open staat om onder bepaalde voorwaarden leerlingen uit het vso op te nemen en niet op voorhand een doorplaatsing afwijst.

Betrek de leerling en de ouders in het zoekproces. Wellicht hebben zij een voorkeur voor een bepaalde school. Uiteindelijk zijn het ouders die hun kind aanmelden en inschrijven.

Bij het zoeken naar een passende school zijn de volgende overwegingen van belang:

- Biedt de vo-school onderwijs op het niveau van de leerling? Sluit de school qua profielen aan bij de mogelijkheden van de leerling en/of de praktijkvakken bij de belangstelling van de leerling?
- Is de vo-school in staat tegemoet te komen aan de specifieke (pedagogische en didactische) ondersteuningsbehoeften van de leerling? Kijk onder meer naar het pedagogisch klimaat en de attitude en handelingsbekwaamheid in het team. Hoe wordt in school gedifferentieerd?

- Over welke ondersteuningsmogelijkheden en/of fysieke voorzieningen, zowel binnen als buiten de klas, beschikt de school? Hoe ziet het mentoraat en de ondersteuningsstructuur in school eruit? Is er ruimte voor regelmatig gesprek en persoonlijke begeleiding van de leerling?
- Sluit de grootte en de toegankelijkheid van de school aan bij de behoeften van de leerling? Is de school makkelijk bereikbaar voor de leerling?
- Sluit de groep/klas qua klimaat, samenstelling, sfeer, cohesie en groepsdynamiek aan bij de behoeften van de leerling?
- Heeft de school een trajectvoorziening? Wat kan de trajectvoorziening in de overstap en mogelijk daarna betekenen voor de leerling?

Bij de overdracht van informatie is het belangrijk dat de reguliere school erop kan vertrouwen dat de vso-school een realistisch, betrouwbaar en volledig beeld geeft van wat het leren en de ontwikkeling van de leerling stimuleert en belemmert en van wat er op school nodig is om aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling tegemoet te komen.

Tussenvoorzieningen

De tussenvoorzieningen zijn (kleinschalige) scholen voor regulier voortgezet onderwijs die leerlingen een aanpak en ondersteuning kunnen bieden die niet door andere reguliere vo-scholen aangeboden kan worden. Op de meeste tussenvoorzieningen kunnen leerlingen een diploma behalen. Bij het zoeken naar een passende school worden óók de tussenvoorzieningen meegenomen. Onderzoek op basis van de specifieke ondersteuningsbehoeften van de leerling of een tussenvoorziening een passend aanbod kan bieden.

Het is belangrijk dat degene met de procesrol uit het vso over een *goed netwerk* in het regulier onderwijs beschikt en een *goed beeld* heeft van de ondersteuningsmogelijkheden van de reguliere scholen in het voortgezet onderwijs. Degene met de procesrol kan bij het zoeken naar een geschikte school ook een beroep doen op de onderwijsadviseurs van het Samenwerkingsverband.

Er moet een *match* tot stand komen tussen leerling en school. Hiertoe is een dossier niet voldoende om een leerling te plaatsen. Persoonlijk contact is cruciaal om tot een match te komen.

Als de reguliere school de intentie heeft om de leerling op te nemen, verdient het aanbeveling dat de reguliere school gaat kijken in het speciaal onderwijs. Wie is de leerling? Wat zie je in de klas? Wat zijn positieve kwaliteiten van de leerling en waar loopt de leerling tegenaan? Wat wil de leerling? Wie zijn de ouders? Hoe staan de ouders tegenover een doorplaatsing en welke bijdrage willen en kunnen zij daaraan leveren? School kan hierdoor beter inschatten of zij daadwerkelijk kan bieden wat de leerling nodig heeft en krijgt ook meer zicht op welke begeleiding zij uit het vso nodig hebben bij een doorplaatsing.

Bij het nemen van een besluit om een leerling uit het vso op te nemen moet voor de school duidelijk zijn dat zij een beroep kan doen op een *intensieve begeleiding en nazorg* vanuit het vso.

Om een doorplaatsing succesvol te laten verlopen is het van groot belang dat alle betrokkenen gezamenlijk vertrouwen hebben in de overstap. *Alle betrokkenen moeten achter de keuze staan voor een bepaalde school.* Als de betrokken partijen niet tot een vergelijk komen of er een verschil van mening is, kan het Samenwerkingsverband een *bemiddelende rol* spelen.

Aanmelding en vaststellen van een geschikt instroommoment

De ouders zijn verplicht om hun kind schriftelijk aan te melden. De aanmelding gebeurt zo mogelijk 10 weken voor de datum waarop toelating wordt gevraagd. Het overstapmoment zal plaatsvinden na de kerst- of zomervakantie.

BIJLAGE 5. HULPBRONNEN EN ONDERSTEUNENDE INSTRUMENTEN

[>> Ga naar het Landelijk Doelgroepenmodel Go voor het voortgezet onderwijs](#)

[>> Ga naar de Invulwijzer Ondersteuningsbehoefte van het Landelijk Expertisecentrum Speciaal Onderwijs](#)

[>> Bekijk verschillen in onderwijsomgeving, -structuur en -ondersteuning binnen een vso of vo setting](#)

[>> Ga naar de Handleiding voor in de klas \(CSB\)](#)